

Utbildningsinspektion i rektorsområde 1, grundskola F-6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av rektorsområdet

Rektorsområde 1	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	501
Förskoleverksamhet	275
Skolbarnsomsorg	196
Förskoleklass	75

Rektorsområde 1 i Tomelilla kommun bildades hösten 2002 och utgörs av förskolorna Lärkan, Västervången och Tryde samt F–6-skolorna Byavångsskolan och Lindesborgsskolan. Grundskolorna hyser även skolbarnsomsorg.

Lindesborgsskolan med 297 elever i årskurserna 1–6 och 51 elever i förskoleklassen är den största enheten inom rektorsområdet. I personalgruppen finns 38 personer indelade i fyra arbetslag med en arbetslagsledare för vardera laget. Nio personer arbetar med 140 inskrivna barn i fritidshemmet.

Byavångsskolan har 211 elever i årskurserna 1–6 och 24 elever i förskoleklassen. Personalgruppens 32 personer är indelade i tre arbetslag med var sin arbetslagsledare. I ett av arbetslagen ingår ungefär lika många personer som i de två andra tillsammans. Undervisningen sker i två olika byggnader på var sin sida om en skolgård. De 56 barnen i fritidshemmet har tillgång till en personalgrupp om fyra personer.

Lindesborgsskolans klassrum är små i förhållande till klassernas storlek, medan utrymmet per capita på Byavångsskolan är betydligt större. Samtidigt som man diskuterar att jämna ut strukturella skillnader mellan de båda skolorna genom att flytta elever, har förslag förts fram om en nedläggning av Byavångsskolan.

I förskolan Lärkan finns 76 barn och 16 personer i personalgruppen. Motsvarande antal barn och personal i förskolan Tryde är 22 respektive fyra. I förskolan Västervången tar 20 personer hand om 99 barn. Antalet familjedaghem är 10 och i dessa finns sammanlagt 40 barn.

Genomförandet av inspektionen i Rektorsområde 1

Skolverket sände den 10 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörer med ansvar för rektorsområde 1 har varit undervisningsråden Bengt Fredén och Agneta Ericsson. Besöken i Lindesborgsskolan och Byavångsskolan genomfördes den 2 mars respektive den 4 mars 2004 och förskolan Lärkan besöktes den 3 mars.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Rektorsområde 1, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Rektorsområde 1 genomfördes formella intervjuer med skolledningen, pedagoger olika kategorier, elever och föräldrar. Lektioner besöktes och spontana samtal fördes med såväl vuxna som barn/elever.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Elevernas inflytande och ansvarstagande är inte särskilt synligt i rektorsområdet. Intervjuade elever säger att de vid något tillfälle fått vara med och bestämma läromedel, men att det inte är vanligt med tillfällen till inflytande. I ett flertal klasser har eleverna planeringsböcker där de själva kan lägga upp sitt arbete under del av dagen. Det finns en ambition att låta eleverna delta i planeringen av utbildningen, men detta kan ytterligare utvecklas i rektorsområdet. Ansvarstagandet för den egna skolmiljön visar sig i att rektorsområdets byggnader och lokaler är fria från klotter och förstörelse.

Vid tidpunkten för besöket fanns inga allvarliga mobbningsfall i rektorsområdet. Detta kan vara ett resultat av ledningens, personalens och elevernas arbete med skolans demokratiuppdrag. Skolmiljön i rektorsområde 1 framstår som trygg.

Resultat kan skönjas av arbetet med frågor kring främlingsfientlighet och kulturtolkens insatser i kommunens skolor.

Förskolan

Förskolans miljö är lugn, trygg och accepterande. På en av avdelningarna har barnen lärt sig vissa tecken för att kunna kommunicera med ett funktionshindrat barn. Förskolan ger på ett medvetet sätt barnen rika tillfällen till social träning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas ansvarstagande och inflytande kan utvecklas. Skolmiljön och förskolemiljön är lugn och trygg. Ett medvetet arbete med normer och värden i förskolan har givit goda resultat.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Rektorsområde 1 liksom i kommunen i övrigt används ämnesproven för årskurs 5 som en indikation på var eleverna befinner sig i förhållande till mål att uppnå i slutet av det femte skolåret. De resultat som sammanställs bygger på såväl resultaten på själva proven som på lärarens bedömning av elevernas prestationer i övrigt.

Vårterminen 2003 redovisades resultat från sammanlagt 121 elever i rektorsområde 1. Uttryckt i grova drag visade resultaten att ungefär var femte elev i rektorsområdet bedömdes inte ha nått uppställda mål och därför var i behov av någon form av stöd för att inte komma efter i sin skolgång. Samtidigt visade resultaten på skillnader mellan skolorna och när det gällde matematik på en mycket stor skillnad. I Lindesborgsskolan var andelen elever som inte hade nått ända fram när det gällde matematik 34 procent av eleverna, medan motsvarande andel i Byavångsskolan var 17 procent. Vid en jämförelse mellan skolorna beträffande svenska och engelska var motsvarande andelar 26 procent - 18 procent respektive 16 procent - 14 procent.

Eftersom målen för det femte skolåret i princip skall kunna nås av alla elever, finns det anledning när så inte sker att dels analysera den enskilda elevens prestation och skolsituation, dels diskutera såväl tidigare som kommande innehåll i och planering av skolverksamheten visavi kursplanerna.

Elevernas kunskapsresultat i relation till uppnåendemålen redovisas i Projekt- och Omdömesdatabasen varje termin inför utvecklingssamtalen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet med utgångspunkt i resultaten på ämnesproven i årskurs 5 våren 2003 att den totala kunskapskvaliteten vid mättillfället var godtagbar. I planeringsarbetet bör stora skillnader i resultatbilder särskilt uppmärksammas och analyseras med ambitionen att skapa likvärdiga förutsättningar för eleverna att nå målen. Resultaten får inte effekter på kommande innehåll och planering av skolverksamheten.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Rektorsområde 1 finns ambitionen att skapa en trygg miljö för alla elever. Omsorg om alla ska utgöra grunden för lärandet. Redan i förskolan är värdegrundsfrågor ett viktigt inslag i personalens planering och vid föräldrakontakter. Hur man är mot varandra följs sedan upp i förskoleklassen och vidare upp genom grundskolan.

För att tidigt upptäcka och bearbeta mobbningstendenser har man i rektorsområdet byggt upp en handlingsberedskap. Det innebär att det finns ett gemensamt handlingsprogram mot kränkande behandling för rektorsområdet samt på varje skola ett s.k. mobbningsteam och kamratstödjure. Handlingsprogrammet beskriver det förebyggande arbetet och vilka åtgärder som skall vidtas i händelse av ett mobbningsfall. Det är tydligt och klart och bör förstås av alla berörda. Andra former av kränkande behandling som kan förekomma på en skola behandlas emellertid inte i programmet. Mobbningsteamet är sammansatt av vuxna på skolan och kamratstödjarna utses bland eleverna. För att, som man säger, ”hålla koll på läget” använder sig mobbningsteamet av ofta återkommande elevenkäter om trivsel etc. Den s.k. Farstamodellen har delvis varit förebild för utformningen av antimobbningsarbetet. I en intervju med föräldrar framkom ett visst missnöje med att föräldrarna enligt nämnda modell kommer in i ett sent skede i åtgärdsarbetet. Det finns önskemål om tidiga kontakter med hemmen när mobbning upptäcks. Samtidigt menade de intervjuade föräldrarna att lärarna och skolans övriga personal är duktiga på att ta hand om och reda ut mobbningstendenser.

Elever i grundskolan ansåg att det är viktigt att de får ha inflytande på verksamheten och att de får vara med och bestämma, men de gav inte uttryck för att detta var särskilt vanligt i skolsituationen. De hade vid något tillfälle fått välja vilken bok de skulle ha. I skolorna finns klassråd och elevråd, men enligt eleverna var aktiviteten i dessa inte särskilt omfattande.

I rektorsområdet finns ansatser till arbete med de övergripande hälsomålen. För att garantera fysisk aktivitet under skoldagen genomförs exempelvis ”Piggelinpromenader”.

Föräldraengagemanget är tydligt i förskolan men avtar i takt med barnens vidare vandring upp genom grundskolan. Skolpersonalen menar att fler föräldrar bör komma på föräldramöten och till andra typer av informationsmöten.

Den centrala resursenheten ansvarar för skolhälsovården. Rektorsområde 1 har tillgång till 0,75 tjänst skolsköterska. Skolläkare anlitas vid behov.

Förskolan

De intervjuade föräldrarna till barn i förskolan Lärkan kände stort förtroende för verksamheten. Kontakten med personalen var god och att deras förslag till förbättringar hörsammades och genomfördes där så var möjligt av bl.a. ekonomiska skäl. Dock hyste de vissa farhågor när det gällde barnens övergång till förskoleklassen och till skolmiljön. Oron handlade mest om resursbrist och en rädsla för att deras barn inte skulle få den uppmärksamhet och det stöd de hoppades på.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet mot kränkande behandling är av god kvalitet men att handlingsprogrammet mot kränkande behandling också bör ge en beredskap för arbete med andra former av kränkande behandling än mobbning. Skolan bör dock i ett tidigare skede än vad som sker idag kontakta föräldrarna när mobbningsfall inträffar och utreds. Klass- och elevråden kan stödjas och aktiveras ytterligare och elevernas reella inflytande över innehåll och arbetsformer bör stärkas. Det finns ett arbete kring övergripande hälsomål.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Personalen i rektorsområde 1 har tillsammans med övrig personal i kommunen genomfört ett omfattande lokalt läroplansarbete vad gäller tolkning av skolans kunskapsuppdrag. Lokala exempel på uppnåendemålen innebär för årskurserna 2, 6 och 9 har dokumenterats. Efter den första insatsen har arbetet fortsatt i vissa av de grupper som skapades för ändamålet, medan aktiviteten i andra har varit mer sporadisk. Som en fortsättning på nämnda arbete har man påbörjat en överföring av data till en databas, Projekt- och Omdömesdatabasen.

Lärarna menar att de uppföljande diskussionerna om normer och värden föranledda av händelser i vardagen tar mycket tid från kunskapsuppdraget. Samtidigt ser man det som väl använd tid som gynnar skolarbetet.

Rektorsområdet lägger stor vikt vid att kontinuerligt följa upp varje barns och elevs utveckling när det gäller läs- och skrivförmågan. Inom ett kommunegemensamt projekt får alla barn på förskolan göra ett rimtest inför starten i förskoleklassen. Vid bedömningen av vilken hjälp en elev behöver samverkar speciallärarna i första hand med klasslärarna. När insatserna får konsekvenser för arbetslaget finns arbetslagsledaren med och man kan även få hjälp av den centrala resursenheten. Det senare är aktuellt när man bedömer att elevens svårigheter orsakas av en komplex problembild.

Läs- och skrivträningen organiseras i smågrupper eller enskilt utanför klassrummet och arbetet koncentreras till kortare eller längre perioder. Speciallärarna fungerar även som konsulter åt klasslärarna, men i en situation där resurserna är begränsade prioriteras arbetet med eleverna på sätt som nämnts.

I de fall en elev är i behov av omfattande extra stöd skrivs ett åtgärdsprogram. Vid besökstillfället fanns ingen särskild undervisningsgrupp. De elever för vilka en sådan grupp tidigare hade funnits är nu med stöd av assistenter integrerade i den ordinarie skolverksamheten.

Vid besökstillfället karaktäriserades klimatet i klassrummen av ett lugn och ett mjukt förhållningssätt mellan elever och lärare. Det var vanligt att enskilda elever och grupperingar av elever gjorde olika saker. Några arbetade på egen hand med uppgifter i ett ämne medan andra spelade spel eller höll på med något annat. Andra åter hade lämnat klassrummet och arbetade vid centralt placerade datorer eller satt vid arbetsplatser i studiehallen.

I en klass i årskurs 2 avslutades dagen med en enklare uppföljning och en reflexion över vad dagen hade innehållit och hur arbetet hade gått.

I Rektorsområde 1 följs eleverna upp kontinuerligt och när ämnesproven för årskurs 5 genomförs framträder inga större överraskningar när man ser utfallet. Möjligen "upptäcker man" någon elev som tidigare inte har visat framfötterna. Personalen i rektorsområdet vill ha mer tid för uppföljning, utvärdering och reflexion samt för att på nytt lyfta upp kvalitetsredovisning, som man bedömer har fungerat bättre tidigare än vad den gör idag.

Förskolebarnens två besök i skolan under våren samt förskollärarnas och fritidspedagogernas möjlighet att följa elevgruppen under årskurserna 1 och 2 och ibland även årskurs 3 är exempel på insatser för att underlätta övergången till nya miljöer.

I rektorsområdet genomförs utvecklingssamtal enligt gällande bestämmelser.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det lokala läroplansarbetet i rektorsområdet och uppföljningen av elevernas lärande är av god kvalitet samt att tidsanvändningen och individanpassningen är godtagbara.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Nuvarande rektorsområde 1 bildades hösten 2001. Ledningsorganisation utgörs nu av en områdesrektor och en rektor. Förutom ett ansvar för den övergripande budgeten har områdesrektorn ansvar för vissa klasser och viss personal. I organisationen råder ingen tvekan om vem som är rektor för vem, dvs. alla be-

rörda vet vem man skall vända sig till i första hand när det gäller de delar av verksamheten för vilka rektorn ansvarar.

I ledningsorganisationen ingår också arbetslagsledare. Inför kommande omorganisation är det viktigt att tydliggöra deras ansvarsområde och befogenheter. Osäkerheten kring dessa frågor har inneburit svårigheter att rekrytera arbetslagsledare, särskilt i förskolan.

Speciallärarna har organiserade möten med den centrala resursenheten två gånger per termin och med rektorerna en gång per månad. Samarbetet och rektorernas förhållningssätt uppskattas och upplevs positivt. Vid tiden för besöket diskuterades en planerad organisationsförändring i kommunen när det gäller skola och barnomsorg samt ledningen för verksamheten. Berörd personal och föräldrar hyser en oro för att den stabilitet som nu har uppnåtts efter den senaste förändringen skall äventyras och att verksamhetsutvecklingen på vissa områden kommer att stanna av och eventuellt tvingas börja om från början.

För kvalitetsarbetet finns ingen klar struktur. Enligt personalen var kvalitetsarbetet betydligt mer intensivt tidigare innehållande viktiga och framåtsyftande diskussioner. Rektorsområdets kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav. Analyser av resultat och tydliga beskrivningar av insatser för utveckling saknas.

Ett läsprojekt startade med stöd från Skolverket för några år sedan. Vissa delar i det utvecklingsarbetet är fortfarande aktuella.

Skolan i Tomelilla brottas med en attityd i samhället som innebär att skolan inte anses vara så viktig att man prompt måste gå dit varje dag. Det innebär att elever kan vara frånvarande på ibland, enligt personalen, tveksamma grunder.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorerna har en god förtroenhet med verksamheten i rektorsområdet. Det finns en medvetenhet om vad som fungerar väl, om vad som behöver förnyas och om vad som behöver komma till. Till det senare hör en systematisering av kvalitetsarbetet och en ökad kontroll av elevernas närvaro. Vid en nyordning av ledningsfunktionen i rektorsområdet, i vilken ingår arbetslagsledare, är det av vikt att klargöra deras roll och befogenheter så att det hos elever, föräldrar och personal inte råder några tveksamheter angående ansvarsområde och befogenheter.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I rektorsområdet finns sammanlagt 35 elever med annat modersmål än svenska. Åtta av dessa har undervisning i svenska som andraspråk. Skolan bör se över rutinerna vid bedömningen av vilka elever som har behov av sådan undervisning. Trots att det finns elever med rätt till modersmålsundervisning finns ingen sådan, inte heller studiehandledning på modersmålet. Detta visar på att informationen avseende modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet är bristfällig.

Rektorsområdet har i nuläget en funktionshindrad rullstolsburen elev och uppger att det finns beredskap att vidta åtgärder anpassade till olika funktionshinder när behov uppstår.

Skolan inbjuder till föräldramöten för att hålla föräldrarna à jour med vad som händer i verksamheten. Vidare har varje skola sin egen hemsida på Internet. Byavångsskolan presenterar där Byabladet med information till föräldrar. Där finns också Aktuellt med information om kommande händelser, protokoll från föräldrarådet samt information från fritidshemmet. På kommunens hemsida informeras om vad centralt ansvariga vill åstadkomma med skolverksamheten samt länkningsmöjligheter till övriga utbildningar.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att informationen avseende rätten till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet är bristfällig. Bedömningen av behov när det gäller svenska som andraspråk bör ses över.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalen i rektorsområdet har adekvat utbildning för de tjänster de innehar. Speciallärartjänsterna drogs in under en period för några år sedan, men är nu

besatta sedan en tid tillbaka. Utöver utbildade lärare finns i verksamheten ett antal assistenter.

För personalens kompetensutveckling/fortbildning fanns vid inspektionstillfället ingen plan och inga pengar. Det som förekommer i dagsläget beskrivs som spontana uppföljningar av tidigare insatser. Uppföljningen av arbetet med "Röda tråden" och Omdömesdatabasen är exempel på detta. Nedgången i aktiviteter kopplas till bristande resurser.

På Byavångsskolan och Lindesborgsskolan finns möblerade studiehallar där eleverna kan sitta och arbeta med enskilda uppgifter eller gruppuppgifter. I hallarna finns datorer med vilka eleverna kan koppla upp sig mot Internet. På Lindesborgsskolan har man av utrymmesskäl flyttat bibliotekets skönlitterära böcker till en av studiehallarna. Facklitteraturen har delats upp och finns i klassrummen. Sökare efter skönlitteratur får alltså samsas om utrymmet och arbetsmiljön med elever som är i studiehallen av andra skäl.

Lokalytan per elev skiljer sig åt mellan skolorna. I Lindesborgsskolan upplever personal och elever att det är trångt. Lokalerna är relativt små i förhållande till elevgrupperna. En rullstolsburen elev känner en viss begränsning i möjligheterna att ta sig fram i den egna lektionssalen. På Byavångsskolan är det gott om utrymme och goda möjligheter till olika grupperingar i arbetet.

I intervjuerna med personalen och föräldrarna handlade svaren och reflektionerna mycket om bristen på resurser. Paradoxalt nog var flera samtidigt nöjda med förhållandena som de är. Dock var brist på pengar en vanlig förklaring till att vissa verksamheter inte fungerar så som man vill att det skall vara. Resursfördelningen inom kommunen sker i stort sett enligt en "lika till alla"-modell. Flera aktörer menar att modellen inte bidrar till en optimering av verksamheten och efterlyser därför en behovsrelaterad fördelning av tillgängliga medel.

Förskolan

I förskolan Lärkan hade man tidigare ett utvecklingsarbete kring Reggio Emilia-metodik, vilket fick avbrytas i brist på resurser.

Barnen har tillgång till datorer med inlagda pedagogiska spel.

På förskolan Lärkan menade personalen att utrymmet räckte till och att lokalerna fungerade ändamålsenligt. Där hade man t.ex. kunnat inreda ett särskilt "sinnesrum", som man kallade det. Vidare fanns utrymme för kroppsövningar och vattenlek i särskilda lokaler.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att kompetensen hos personalen i rektorsområdet är av god kvalitet. Däremot är möjligheterna att utveckla sin kompetens för närvarande mycket begränsade. Här saknas en långsiktig planering och resurser. Lokalernas ändamålsenlighet skiljer sig åt. I Lindesborgsskolan upplevs lokalerna trånga på grund av förhållandet mellan lokalarea och gruppernas storlek. En rullstolsburen elev hade vissa svårigheter att ta sig fram i det egna klassrummet. I Byavångsskolan däremot finns gott om utrymme. Inspektörerna bedömer att tillgången till läromedel inklusive datorer och tillgång till Internet var av god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektionen ger en bild av ett rektorsområde med två grundskolor med delvis olika kulturer och traditioner, vilka trots samma skolledning och en tid tillsammans har olika sätt att se på och genomföra skolverksamheten. Lindesborgsskolan går tryggt i invanda spår, medan Byavångsskolan hotad av nedläggning experimenterar med t.ex. profilering - för närvarande en musikprofil, men med planer på att utvidga med andra profiler.

Av dokumentationen att döma har flera inslag i verksamheten varit mer livaktiga än de var vid inspektionstillfället. Helhetsintrycket karaktäriseras ändå av en pågående utveckling under ledning av intresserade och medvetna skolledare. Det kontinuerliga arbetet med att följa och understödja elevernas läsutveckling skall särskilt framhållas liksom arbetet med skolans demokratiuppdrag. Vid tidpunkten för inspektionsbesöket fanns inga allvarliga mobbningsfall. Detta kan tyda på framgång när det gäller valet av metoder och innehåll i strävan att uppnå läroplanens mål beträffande normer och värden.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- uppföljnings-, utvärderings- och kvalitetsarbetet i sin helhet, vilket kan gynnas av en strukturering och långsiktig planering,
- stora skillnader i resultatbilder bör särskilt uppmärksammas och analyseras för att skapa likvärdiga förutsättningar för eleverna,
- personalens kontinuerliga kompetensutveckling,
- elevernas reella inflytande över utbildningen bör stärkas,
- att i ett tidigare skede än vad som sker idag kontakta föräldrarna när mobbningsfall inträffar och utreds,
- arbetet för att tillse att eleverna uppfyller sin skolplikt bör effektiviseras,
- funktionshindrades tillgänglighet till lokalerna bör ses över och
- ansvarsfördelningen inom ledningsorganisationen bör tydliggöras vid kommande organisationsförändring.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Information avseende rätten till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet är bristfällig.
- Kvalitetsredovisningen upprättas inte enligt gällande krav. Redovisning av måluppfyllelse och kommande åtgärder saknas.

- Handlingsprogrammet mot kränkande behandling inskränker sig till att behandla mobbning.

Datum	Ort
2004-05-14	Lund

Bengt Fredén
Agneta Ericsson